

Norsk Kennel Klubs

etiske retningslinjer for eksteriørdommere

Disse retningslinjene er utarbeidet som en hjelp og støtte til dommere i utøvelse av dommervervet. De er ment som et supplement til utstillingsreglene og reglementet for autorisasjon av dommere, og det forutsettes at dommerne har inngående kjennskap til disse.

Retningslinjene gjør det også klart hva slags forventninger NKK har til sine dommere, både når de dømmer og hvordan de ellers opptrer i ulike sammenheng. Det er grunn til å minne om at dommerne alltid må være seg sin rolle bevisst, også i andre sammenheng enn under utøvelse av dommergjerningen.

DOMMERENS OPPGAVE

- Dommerens oppgave er å bedømme de fremmøtte hundene. Det gjøres gjennom kvalitets- og konkurransebedømmelse. Under kvalitetsbedømmelsen skal dommeren vurdere hundene opp mot rasestandarden, og fastsette premiegrad for hunden eller gruppen av hunder (i avls- og oppdretterklasser). Dommeren skal der det er krevet gi en skriftlig kritikk over hundens fortrinn og feil og gjennom denne begrunne sin premiering. I konkurranseklassene skal hundene plasseres i rekkefølge etter fortrinn og feil.
- Under bedømmelsen skal dommeren først og fremst ta hensyn til type. Dommeren skal ikke ensidig lete etter feil, men legge hovedvekten på hundens gode sider. Hunden skal bedømmes slik den fremstår i ringen der og da, uten at hensyn tas til tidligere premieringer eller annen kunnskap dommeren måtte ha om den. Dommeren plikter alltid å ha fokus på sunnhet og funksjon under bedømmelsen, og lojalt følge de pålegg/instrukser som gjelder i denne forbindelse, deriblant Rasespesifikke Dommeranvisninger.
- Dommeren plikter å ha inngående kjennskap til de rasene han er autorisert for. Han plikter også å holde ved like sin kunnskap ved å ta hensyn til anbefalinger fra raseklubber og om mulig delta på dommerkonferanser.
- Dommerens objektivitet og integritet skal ikke kunne trekkes i tvil. Å verne om integriteten er først og fremst hver enkelt dommers ansvar. Dette skjer gjennom å følge regler og retningslinjer samt i alle sammenhenger bruke sunt skjønn og opptre på en måte som ikke sår tvil om integriteten.

FORHOLDET TIL NORSK KENNEL KLUB

- Dommeren er autorisert av Norsk Kennel Klub på bakgrunn av faglige og personlige kvalifikasjoner. En dommerautorisasjon er mer enn en kvalifikasjon, den er et fremtredende tillitsverv som man er utpekt til. Det må derfor ikke kunne stilles spørsmål ved dommerensandel i hundesporten, heller ikke når det gjelder eget hundehold.
- NKK ivaretar full lojalitet overfor sine dommere. Dommerne bør vise en tilsvarende lojalitet overfor NKK uten at dette berører deres integritet.

FORHOLDET TIL ARRANGØR

- Dommeren plikter å svare raskt og skriftlig på alle invitasjoner, som en hovedregel i løpet av 14 dager. Invitasjoner regnes ikke som bindende før de foreligger skriftlig. Dommere og arrangør bør snarest avtale reiseomkostninger, innkvartering, reisedatoer og andre praktiske forhold vedrørende invitasjonen. Også dette bør gjøres skriftlig. NKK/AHF's kontraktformular bør benyttes i Norge. FCI's kontrakt (vedtatt februar 2014) som ligger på FCI's hjemmeside bør benyttes ved internasjonale oppdrag. Dersom det er avtalt at dommeren skal dømme avsluttende konkurranser, må flyreisen planlegges slik at man kan fullføre det avtalte oppdraget.
- Dommerne oppfordres til selv å finne en reiseplan man kan godta til en fornuftig pris hvor det er mulig å forandre reiseruten og få denne akseptert av organiserende klubb før bestilling. NKK's regler for reise og oppgjør skal følges i Norge. FCI's regler benyttes ved internasjonale oppdrag.
- Det bør senest 6 måneder før arrangementet avklares mellom arrangør og dommer hvilke raser dommeren skal dømme. En dommer bør ikke dømme samme raser innenfor en radius på 300 km med mindre enn minimum seks måneders intervall. Ved unntak skal begge arrangører godkjenne dette. Vær oppmerksom på at det kan foreligge andre retningslinjer/regler i utlandet.
- En dommer skal ikke kansellere et oppdrag om det ikke foreligger meget tungtveiende grunner. Ved sykdom skal arrangøren varsles snarest. Melding om kansellert oppdrag skal også meldes NKK og Dommerutdanningskomiteen (DUK). En dommer må aldri kansellere en inngått avtale fordi en mer attraktiv innbydelse kommer i etterkant. I spesielle tilfelle går det an å kontakte arrangøren man har den opprinnelige avtalen med og spørre seg fritatt, men det er i så fall opp til vedkommende arrangør om de vil etterkomme anmodningen.
- Dommeren må holde nøye oversikt over sine oppdrag, slik at misforståelser og dobbeltbookinger unngås.
- Under arrangementet er dommeren arrangørens gjest og bør oppføre seg deretter. Uberettiget kravstorhet, uhøvisk opptreden og overdrevet alkoholforbruk er ikke akseptabelt.

FORHOLDET TIL RINGPERSONALET

- Dommeren plikter å behandle ringpersonalet høflig og hensynsfullt. Det er normal folkeskikk å håndhilde og presentere seg. Dommeren skal instruere ringpersonalet om hvordan den praktiske gjennomføringen av bedømmelsen ønskes organisert. Det er alltid dommeren som er øverste sjef i ringen.
- Som hovedregel skal ikke bedømmelsen eller de fremmøtte hundene diskuteres med ringpersonalet.
- Om ringpersonalet ikke viser seg å være i stand til å løse sine oppgaver tilfredsstillende, skal utstillingens ledelse varsles.

I RINGEN

- Dommeren skal være på plass i ringen i god tid før bedømmelsen begynner. Han skal møte presentabel, uthvilt og i god form. Antrekket bør være rent og presentabelt, og tilpasset den type utstilling man dømmer. Dommeren skal ikke bære klær med bransje relatert reklame eller logo som kan oppfattes som reklame.
- For å beskytte dommerens integritet har dommeren ikke anledning til å se katalogen før bedømmelsen er avsluttet. Skal han dømme finaler, skal han ikke se katalogen før dette oppdraget er avsluttet.
- En dommer har ikke anledning til å røyke, drikke alkohol eller snakke i mobiltelefon i ringen. Trenger man å slå opp i en standard, f.eks. ved hjelp av nettbrett/smarttelefon, er dette tillatt, men det skal foregå ved dommerbordet.
- Dommeren skal ikke forlate utstillingsområdet før alle oppdrag er fullført uten at det er klarert og godkjent av arrangøren.

FORHOLDET TIL UTSTILLERNE

- Dommeren plikter å behandle samtlige utstillere på en høflig og omtenssom måte. Både i samtale med utstilleren og under skriving av kritikken/muntlig kritikk skal dommeren være saklig og korrekt, og unngå å bruke ord og uttrykk som kan oppfattes som nedsettende og sårende.
- I ringen er det selvsagt at dommeren viser interesse for de oppmøtte hundene, også de av mindre god kvalitet. Når en dommer ber om å få se en hund i bevegelse, er det en selvfølge at han også følger med når hunden beveges. Dommeren skal ta spesielt hensyn til uerfarne ekvipasjer, opptre vennlig og veiledende og gjøre sitt beste for at hunden kan bli bedømt på en mest mulig riktig måte.
- Dommeren må aldri innlede en samtale med utstilleren om hundens avstamning, tidligere meritter eller andre ting som kan gi inntrykk av å påvirke bedømmelsen.
- I forkant (dagene like før og om morgenen samme dag) av bedømmelsen skal dommeren begrense sin omgang med potensielle utstillere til et absolutt minimum. Det er ikke akseptabelt at en dommer reiser sammen med en utstillere til utstillingen,

eller omgås utstillere sosialt i egenskap av privatperson kvelden før. Unntak er fellesarrangementer i regi av arrangøren, men også i slike sammenhenger bør man vise tilbakeholdenhet og distanse. Treffer man utstillere man kjenner på vei til ringen før bedømmelsen begynner, skal man ikke stoppe opp eller innlede samtale. Bedømmelsen av hundene skal ikke diskuteres med noen utenforstående før bedømmelsen er avsluttet. Om en dommer skal dømme finaler, gjelder overnevnte til oppdraget er fullført.

FORHOLDET TIL ELEVER OG ASPIRANTER

- Det er et stort ansvar å ha elev og aspiranter. En dommer bør være svært godt kjent med de aktuelle rasene, og være komfortabel med å bringe kunnskap videre før han tar på seg å ha elev/aspirant.
- Det bør være god muntlig kontakt mellom dommer og elev/aspirant, uten at aspiranten skal få hjelp til å sette premiegrader. Arbeidene må bedømmes ut fra kandidatens forståelse for type, rasedetaljer og kynologiske kunnskaper, og at premiegradene er vel begrunnet.
- Mener dommeren at elev/aspiranten ikke har gode nok kunnskaper, er det dommerens plikt å gi uttrykk for dette på evalueringsskjemaet, eventuelt anbefale flere arbeider.
- Aspiranter skal ikke fungere for dommer som er i nær familie, medlem av samme husstand, medeier i hunder eller kennelnavn eller hvor andre interessekonflikter kan oppstå. I størst mulig grad bør man også søke å utføre elevtjeneste for dommer man ikke har nær binding til.

FORHOLDET TIL ANDRE DOMMERE

- En dommer skal opptre med absolutt lojalitet overfor andre dommere. Når man innehar andre roller, som tilskuer eller utstiller, må man aldri uttale seg negativt eller nedsettende om fungerende dommer.
- Ønsker man å ta opp ting ved bedømmelsen med vedkommende dommer, må dette skje i en annen setting, primært på tomannshånd. Tilbakemeldinger fra dommerkolleger og gjensidig påvirkning og diskusjon er et viktig hjelpemiddel for videreutdanning av dommerne, og bør oppmuntres.
- Når en dommer er utstiller, må han aldri innlede en «kollegial samtale» med dommeren i ringen.
- En dommer har begrenset anledning til å vise hunder i ringen. Dommer kan bare vise hunder han selv eier, har oppdrettet eller som tilhører medlemmer av husstand/nærmeste familie. Sjekk utstillingsreglene i denne sammenheng. Vær oppmerksom på at det kan gjelde andre regler i utlandet.

SOSIALE MEDIER

- En dommer må vise stor varsomhet ved bruk av sosial medier. Man kan ikke gå «inn og ut» av dommerrollen etter eget forgodtbefinnende, og kan ikke uttale seg om for eksempel dommerkolleger eller arrangører som «privatperson».
- En dommer bør vise varsomhet med å «like» eller kommentere bilder som publiseres av hunder på sosiale medier.

KONKLUSJON

- Dommerens ansvar og oppgave er å bidra til typeriktige, sunne og funksjonelle hunder. Dommeren bør være positiv, se etter det beste i hundene, opptre korrekt og vise avmålt høflighet så lenge bedømmelsen varer. Dommeren skal være objektiv, behandle alle likt og stille i ringen best mulig forberedt og i presentabel stand.
- Dommeren har selv ansvar for å ivareta sin integritet og opptre mest mulig korrekt i alle sammenhenger. Han må være seg sin rolle bevisst også når han ikke utøver sin dommergjerning. Dommeren har et særlig ansvar for å utvise lojalitet overfor dommerkolleger og Norsk Kennel Klub.
- Når en dommer opptrer som ordinær deltaker skal vedkommende behandles som en ordinær deltaker ved brudd på utstillingsregelverket.

Etiske retningslinjer for eksteriørdommere ble vedtatt av NKKs Hovedstyre desember 2014. Retningslinjen ble revidert og godkjent av NKKs Særkomite for utstilling februar 2024.